

SLOVENSKI NAROD

Izjava vsak dan popoldne izveniš nedelje in praznike — Inserati do 80 peti vst. a Din 2 do 100 vst. a Din 250 do 300 vst. a Din 3. večji inserati peti vst. a Din 4. Popust po dogovoru. inserati davek posebej — Slovenski Narod vsaki mesec v Jugoslaviji Din 12 —, za inozemstvo Din 25 — Rokopis se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strassmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Pošta hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Kancelar Hitler na Hradčanih Nemška okupacija češke in Moravske končana

General Brauchitsch prevzel vso oblast na češkem in Moravskem — Konrad Henlein komisar za civilne zadeve na češkem, Birekel pa na Moravskem

PRAGA, 16. marca i. Kancelar Hitler je prispel snoči ob 19.15 v spremstvu generalnega štaba v Prago. Odšel je na zgodovinske Hradčane, kjer so takoj po njegovem prihodu razobesili njegovo standardo. Kancelar Hitler je prenočil na Hradčanih.

V spremstvu Hitlerja so bili generala Brauchitsch in Keitel ter zunanji minister Ribbentrop. Med potjo od Češke Lipe do Prage so imeli velike težave zaradi silnega snežnega viharja. Kancelar Hitler se je nastanil na Hradčanih v prostorih predsedstva republike.

Zvečer je bila generalu Brauchitschu poverjena najvišja izvršna oblast v češki in moravski deželi. Civilno oblast je prevzel okrožni vodja Konrad Henlein, na Moravskem pa dosedanj vladni komisar na Dunaju in okrožni vodja Birekel.

Glavni poveljnik nemške vojske general Brauchitsch je naslovil na prebivalstvo naslednji proglas:

Po volji Führerja in vrhovnega komandanta so nemške čete prispele v deželo, da vzdržujejo mir in red in da vzpostavijo varnost ter zaščitijo prebivalstvo. Vsa oblast je prenešana name. Ves upravni aparat naj posluša naprej. Isto velja za policijo in železničarje. Gospodarsko življenje naj se razvija normalno naprej. Vsak naj ostane na svojem mestu in naj nadaljuje delo. Če bo kdo izostal od dela, se bo to smatralo za sabotažo. Odrdbam nemških vojaških oblasti se je treba brezpogojno pokoriti. Vsak naj izpolnjuje ukaze, ki so v korist posameznika in celote!

PRAGA, 16. marca AA. (Stefani): Od pretekle noči vihra s Hradčanov zastava kancelarja Hitlerja. Hitler bo sprejel dr. Hacho in Chvalkovskega. Italijanski poslanik v Pragi je snoči ob 23 prišel na Hradčane v avdijenco k voditelju rajha. Pri tej priložnosti se je poslanik dolgo in prisrčno razgovarjal z zunanjim ministrom Ribbentropom. Kancelar Hitler je danes izdal proglas na češki narod. Zvedelo se je, da se bo Hitler danes odpeljal iz Prage.

Ministrski svet se je na svoji snočni seji omejil na to, da je proučil nekatera nujna vprašanja, ki so v zvezi z novim političnim obrazom češke dežele po berlinskem sklepu, na ponovno sejo pa se bo sestel danes.

BERLIN, 16. marca. AA. Zvedelo se je, da bo Hitler danes zapustil Prago in obiskal nemške čete na vzhodnem Češkem in Moravskem.

General Gajda imenovan za vodjo češkega naroda

PRAGA, 16. marca. General Gajda je bil imenovan za vodjo češkega naroda.

Novi »vodja češkega naroda« general Gajda je izdal na narod proglas, v katerem pravi med drugim:

V današnjih težkih časih vas pozivam k sodelovanju, ki ne bo obstajalo samo iz parad. Popolna edinost in odločnost sta potrebni za vse stvari, ki jih bomo v bodoče skupaj preživljali. Zahtevam mir in red, ki sta v sedanjem času posebno potrebna. Ustanovili smo delovni odbor iz ljudi nacionalnega prepričanja, ki veljajo kot zastopniki vseh slojev naroda.

lo samo iz parad. Popolna edinost in odločnost sta potrebni za vse stvari, ki jih bomo v bodoče skupaj preživljali. Zahtevam mir in red, ki sta v sedanjem času posebno potrebna. Ustanovili smo delovni odbor iz ljudi nacionalnega prepričanja, ki veljajo kot zastopniki vseh slojev naroda.

Pohod nemške vojske

BERLIN, 16. marca. i. Pohod nemške vojske in narodno-socialističnih oddelkov na Češko in Moravsko je k ljub neugodnemu vremenu, snežnim metelam in poldnevni napetosti. Čete, ki so prodrle v Moravsko in Slezijsko od dveh strani, so se sestale že večer ob 16. V ostale kraje Češke so prispele nemške čete še v teku dne. Kljub trajno neugodnemu vremenu in viharju, so oddelke na Češko tudi mnoge letalske eskadrole. Vsa letala so pristala na čeških letališčih, kjer so Nemci takoj prevzeli v svojo last češka letala.

letala Z nemškimi četami je prispelo tudi mnogo protiletalskih baterij, katerih topove so namestili na letališčih. BERLIN, 16. marca. AA. Vrhovno vojaško poveljstvo objavlja: Prodiranje nemških čet se nadaljuje po načrtu kljub hudemu snegu in poldnevni. Dosele ni bilo incidentov. Čete, ki prodirajo na Moravsko, prihajajo iz Slezijske in so se večer popoldne združile s četami, prodirajočimi z vzhoda. Tudi na Češkem je vojaštvo doseglo postavljene cilje kljub snežnemu viharju.

Nemška vojska tudi na Slovaškem

Bratislava, 16. marca c. Nemške čete so zavedle nekaj strateško važnih mest, med drugim Žilno. V Bratislavi sami se naha jajo samo manjši oddelki SA.

Propagandni šef slovaške vlade Mach je opolnoč govoril po radu in se predvsem zahvalil Nemčiji in Hitlerju za izkazano pomoč.

Podpredsednik slovaške vlade Tuksa in zunanji minister Durčani sta se večer popoldne odpeljala na Dunaj v Bratislavo, kjer sta se vrnila okoli 19. vendar pa ništa hotela dati nobene izjave.

Doslej sta Poljska in Madžarska priznali samostojno Slovaško. Za poljskega poslanika v Bratislavi je bil imenovan poljski konzul v Ka patski Ukrajini Chalupnicki.

Bratislava, 16. marca. AA. (Havas) Potrjuje se, da je prebivalstvo dobilo uraden poziv naj ohrani mir, češ, da nemške čete ne pomenijo napada na Slovaško. V skladu s tem apelom so se poveljniki Hlinkove garde in novega prostovoljskega polka postavili na razpolago nemški vojaški oblasti, da pripravijo k ohranitvi reda in mira.

Ukinitev letalskega prometa

London, 16. marca AA. (Reuter) Zaradi nemške prepovedi letalskega prometa s Prago, so vse letalske zveze s Prago od večerja ukinjene. Prav tako so ukinjene tudi letalske zveze med Dunajem in drugimi evropskimi prestolnicami. Kljub temu bo

družba »Royal Dutch Air Lines« danes nadaljevala svojo službo na letalski progi med Londonom in Dunajem čez Rotterdam. Vse druge britanske stalne zveze s srednjo Evropo so ukinjene.

Pariz, 16. marca i. Letalski promet na progi Pariz—Praga—Bukarešta je bil ukinjen. Za koliko časa, ni znano.

LONDON, 16. marca. AA. (DNB). »Daily Mail« poroča iz Prage, da sta

general Syrový in dosednji zotrnanji minister Fišer na povabilo britanske vlade odpotovala v London. Tudi drugi listi pišejo, da so bili Syrový, Fišer in Beran med tistimi enajstimi skrivnostnimi osebami, ki so z letalom odpotovali iz Prage v London. »Daily Telegraph« poroča, da so med navedenimi osebami tudi nekateri visoki funkcionarji škodovih tovarn.

Spopadi v Podkarpattju

BRATISLAVA, 16. marca. br. Iz Chusta poročajo, da je general Prchal večer popoldne proglasil češko vojsko v Podkarpatski Ukrajini ter ukrajinsko organizacijo Sič za sestavni del nemške armade. Ta proglas je takoj sporočil madžarskim oblastem. Madžari se odtlej niso več upali napadati oddelke češkoslovaške vojske in Siča. Po zadnjih vesteh so se začeli umikati iz Podkarpatske Ukrajine.

BERLIN, 16. marca. i. Msgr. Vološin ni pobegnil v Rumunijo, kakor so se glasile prve vesti, temveč je ostal na svojem mestu in je odklonil zahtevo Madžarov po predaji oblasti. Predlagal je Madžarom pogajanja v Budimpešti. Podkarpatska Rusija je mobilizirala tri letnike in je večer že odšlo 2000 vojakov na fronto, da ustavijo prodiranje Madžarov. S fronte javljajo, da je prišlo do hudih bojev z Madžari. Češke čete, ki so bile v Podkarpatski Rusiji, so bile razorožene.

CHUST, 16. marca. c. Večer popoldne je parlament Karpatske Ukrajine proglasil samostojnost Karpatske Ukrajine. Predsednik Vološin je ponovno brzojavno zaprosil za pomoč v Berlinu ter poslal posebno delegacijo za pogajanja v Budimpešto.

BUDIMPEŠTA, 16. marca. br. Po vesteh z Dunaja so Madžari naleteeli v Podkarpattju na mnogo večje težave, kakor so v začetku računali. Tudi Poljska in Rumunija sta pričeli opustiti svoje prijateljsko razpoloženje napram Madžarom. Snoči je madžarski generalni štab objavil, da so madžarske čete v Podkarpatski Ukrajini naletele na večje težave in da se morajo boriti s snežnimi viharji ter ovirami na cestah. Popoldne se je med madžarsko vojsko

in oddelki Siča razvil hud spopad v bližini madžarske meje.

BUDIMPEŠTA, 16. marca. w. Po raznih vesteh so madžarske čete na nekaterih krajih že dosegle poljsko mejo. Povsod na ukrajinsko-poljski meji so čakale poljske čete, ki so madžarske honvede sprejele zelo prisrčno. Zastoj pri zasedanju Podkarpatske Rusije je nastal edino zaradi tega, ker so sedaj češke čete pod vodstvom generala Prchale. General Prchala je poslal madžarskim četam parlamentarca in zahteval petdnevni rok, da se lahko Čehi umaknejo, madžarski vrhovni poveljnik pa je to odklonil in zahteval, naj Čehi odlože orožje.

BUDIMPEŠTA, 16. marca. AA. (Reuter). Več oddelkov madžarskih čet je snoči prispelo v Večer v dolini Tise in do Čerhala v dolini Borsave. Ponekod so madžarske čete zadele ob upor Čehov. Po še nepotrjenih vesteh so se v nekaterih krajih vneli ogorčeni boji med Čehi in Madžari. Vesti o zavzetju Chusta še ni.

Na zahtevo češkega generala Prchale, naj se da češkim četam v Karpatski Ukrajini rok 5 dni za odhod, je poveljnik madžarskih čet zahteval, da morajo Čehi takoj odločiti orožje.

VARŠAVA 16. marca. AA. (Reuter) Na begu pred madžarskimi četami je snoči več manjših čeških oddelkov s 50 četniki prkoračilo poljsko mejo. Poljske oblasti so jih razorožile.

Rumunija utrjuje mejo

Budimpešta, 16. marca w. Rumunski poslanik v Budimpešti je večer obvestil predstavnike madžarske vlade, da bo Rumunija utrdira svojo mejo pri Marmaroš Sigetu, vendar le v svrhu obrambe.

Chamberlain o dogodkih na češkem in Slovaškem

London, 16. marca i. Predsednik angleške vlade Chamberlain je večer v spodnji zbornici, zunanji minister lord Halifax pa v zgornji izjavil, da se glede na dogodke, ki so spremljali propast češkoslovaške države, smatra angleška vlada za osvobodno garancijo, ki jih je dala Češkoslovaški za obrambo njenega ozemlja pred zunanjimi napadi. Niti Chamberlain niti lord Halifax nista v resnici zanikala moralne obveznosti Angležke, da brani Češkoslovaško pred napadom od zunaj.

Ceprav mednarodna jamstva določena v monakovskem sporazumu, niso etopila v veljavo zaradi odklonitve Nemčije in Italije, je lord Halifax izrecno poudarjal, da bi se angleška vlada smatrala za obvezano podvzeti vse korake, ki so v njeni moči, da čuva češkoslovaško integralnost, če bi bila Češkoslovaška napadena od zunaj, toda po tolmachenju g. Chamberlaina je Češkoslovaška prenehala obstojati, preden so vkorakale tuje čete.

S proklamacijo neodvisne Slovaške, ki jo je praska vlada sprejela na znanje, je Češkoslovaška pravno prenehala obstojati in so s tem odpadle tudi obveznosti, ki jih je Anglija imela napram tej državi. Proglasitev slovaške neodvisnosti pa po tolmachenju lorda Halifaxa in predsednika vlade samo po sebi ni dalo povoda za uporabo jamstev.

Chamberlain je hkrati v parlamentu pojasnil, kako je prišlo do monakovskega sporazuma, in položaj, ki je nastal po sporazumu in ki je povzročil razpad Češkoslovaške. Govorci o poudarili dogodkih in izjavili, da nemška vlada o svojem koraku ni obvestila nobenega podpisnika monakovskega sporazuma.

Ja no pa je, je izjavil Chamberlain, da način in metoda, s katerimi je bila ta spre-

memba izvršena, nista v duhu monakovskega sporazuma.

Te besede predsednika vlade je parlament sprejel z burnim odobravanjem. To je bila najostrejša pripomba Chamberlaina v njegovem sicer obzirnem govoru. Svoj govor je predsednik vlade zaključil takole: Čeprav od časa do časa doživljamo nesreče in razočaranja, je cilj, ki ga imamo v vidu, tako velikega pomena za srečo Slovaštva, da se mu ne moremo odreči ali pa ga opustiti.

V debati je bivši zunanji minister Eden predlagal, naj se v Angliji osnuje močna vlada vseh strank ter je ponovno izrazil svojo željo po nacionalni uniji Angleške vlade naj bi stopila v stike z vsemi državami, ki zavzemajo enako stališče glede

mednarodnih dogodkov in se z njimi sporazume, do katere meje nameravajo iti v svoji popustljivosti. Prav tako naj bi se sporazumela z njimi o vojaškem sodelovanju.

London, 16. marca. AA. DNB: V večerajšnji debati v spodnji zbornici je izjavil neki konservativni poslanec, da je bil monakovski dogovor zdrav. Slabo bi bilo, če bi v tujini zmagal vrt, da v Veliki Britaniji bolj nasprotujejo Chamberlainovi politiki, kakor ji dejansko nasprotujejo. Spodnja zbornica je svojčas z velikansko večino podarila svojo odločno voljo, naj se Velika Britanija ne vika v zadeve srednje Evrope, in tako podčrtala svojo voljo, naj se vodi politika, ki ne sega čez Ren, Churchillov zet pa je poudaril, da se more mir ohraniti le tedaj, če bo Velika Britanija nastopila naglo in odločno. Vse je sedaj odvisno od uspeha prizadevanja, da se sporazumejo narodi pod vodstvom Velike Britanije.

V imenu vlade je debato zaključil finančni minister sir John Simon. Poudaril je, da sedanje razmere v CSR ne ustrezajo temu, kar so nameravali doseči v Monakovu. Črtanje CSR z zemljevida je strašen dogodek in ga ni mogoče upravičiti. Minister je pripomnil, da je Stanleyev obisk v Berlinu odločen, da pa bo državni tajnik Hudson obiskal vse evropske prestolnice po prvotnem programu. Iz teh sklepov se vidi, kakšno je stališče britanske vlade. V ostalem se bo nadaljevalo delo za gospodarsko pomirjenje.

London, 16. marca. e. Dramatični dogodki na češkoslovaškem so se razvijali s tako naglico, da se angleška javnost skoraj ni znašla. Edino to je bilo od vsega početka jasno, da ne bosta niti Anglija niti Francija nicesar ukrenili, da preprečita razpad Češkoslovaške. Splošno smatrajo, da je bila češkoslovaška po sili dogodkov brezpogojno izgubljena in da bi kaka akcija Anglije ali Francije ne izpremenila njene usode, pač pa bi lahko povzročila vojno v Evropi, ki si je v sedanjem trenutku Anglija kljub svoji dobri oborožitvi ne želi.

Stanley ne gre v Berlin

London, 16. marca. e. Večer je bilo v parlamentu objavljeno, da minister za trgovino Stanley ne bo odpotoval v Berlin na razgovore s predstavniki Nemčije. Trgovinski minister Stanley in državni tajnik Hudson bi morala danes odpotovati v Berlin, kjer se že nahaja angleška delegacija, sporočeno pa je bilo, da bo potoval Hudson direktno v Varšavo, odod pa v Helsinke, Stockholm in Moskvo.

Nemški odgovor na angleško kritiko

Berlin, 16. marca. AA. (DNB): V pristojnih berlinskih krogih izjavljajo, da večerajšnja kritika Chamberlaina in lorda Halifaxa v spodnji zbornici o metodah, s katerimi so likvidirali češkoslovaško vprašanje, ne temelji na realni podlagi. V berlinskih krogih poudarjajo, da ni nemška, temveč bivša praska vlada kršila dogovore, sklenjene v duhu monakovskega sporazuma, in sicer s svojim nastopom proti Slovačkom in Nemcem in na način, ki ni bil več znosljiv. Očitki angleških državnikov torej ne veljajo Berlinu, temveč bivšim praskim politikom. Kljub temu v Berlinu prav dobro upoštevajo, da kažejo izjave angleških ministrov v spodnji zbornici, da mora angleška vlada priznavati logičnost vseh teh dogodkov. Okoliščino, da so Čehi pristali na takšen razplet, angleški krogi prav tako priznavajo v vsem njenem pomenu.

Berlin, 16. marca. br. Nemški tisk zelo ostro reagira na večerajšnje izjave Chamberlaina in lorda Halifaxa. Tako piše »Völkischer Beobachter«: Če se tako zvane demokratske države še niso znašle in če se ne zavedajo, da so ti dogodki nastali pod silo razmer, je temu krivo dejstvo, ker so njihovi listi popolnoma zamočali, kakšen je vladal na Češkem po monakovskem sporazumu in kaj se je dogajalo v zadnjem času. Gotovim kritikom odgovorjamo, naj raje prebrskajo v lastni zgodovini. Tako je Anglija vodila stoletne krvave boje proti škotski, Walesu, Irski, dokler jih ni zedinila v enem kraljestvu. v zadnjem času pa so bili ubogi holandski kmetje oziroma Buri v Južni Afriki žrtev angleškega nastopa.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Bonnetove izjave

Pariz, 16. marca c. Zunanji minister Bonnet je večer govoril pred zunanje-političnim odborom poslanske zbornice o zadnjih dogodkih v Češkoslovaški. Podal je o njih obsežen pregled in odgovarjal na razna vprašanja. Med drugim je izjavil, da zavzema francoska vlada glede češkoslovaškega vprašanja popolnoma isto stališče kakor angleška. Smatra dalje, da monakovski sporazum po najnovejših dogodkih ni več v veljavi. Sedaj tudi ni nobene prilike, da bi Anglija in Francija mogli intervenirati.

Popoldne bo Bonnet govoril pred senatom. Snoči se je zunanji minister sestal z angleškim poslanikom Bulthom.

Min. predsednik Daladier je imel popoldne razgovore z notranjim ministrom Sarautom, finančnim ministrom Renaudom,

ministri De Monzie, zunanji ministrom Bonnetom, predsednikom odbora za zunanje zadeve Mistlerjem in drugim. Razgovarjali so se o Češkoslovaški in novi politični situaciji.

Ko je zunanji minister Bonnet odhajal iz predsedništvu vlade, je odklonil vsako izjavo. Rekel je samo, da še ni odločeno, kdaj se bo začela debata o interlocajih, ki so jih večer vložili v parlamentu o vladni zunanji politiki in da se bo danes zopet sestal z Daladierjem.

Na drugi strani se je zvedelo, da je nemški poslanik v Parizu v svojem razgovoru z Bonnetom potrdil večerajšnje dopoldansko izjavo nemške vlade v Parizu, da je bila nemška akcija v CSR sklenjena sporazumno s prasko vlado.

